

Mynämäen kunta
Tarkastuslautakunta

Arviointikertomus 2024

Mynämäen kunnanvaltuustolle

1. Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunnan jäsenet ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä kertomusvuonna:

jäsenet	varajäsenet
Lehtonen Esko, pj	Valtanen Jenni 18.6.2023 asti Pettersson Marita 19.6.2023 alkaen
Aerikkala Kalle, vpj	Tuominen Meri-Salla
Kantonen Sari	Kallio Elisa
Haapanen Hely	Vuorio Ari
Kauppila Jani	Hannula Juhani
Numminen Lauri	Lyhtelä Jarno
Laitinen Taina	Koukonen Janne

Tarkastuslautakunta vastaa kuntalain 121 ja 125 §:n sekä hallintosäännön 67 §:n nojalla kunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä sekä tarkastusta koskevien asioiden valmistelusta.

Lautakunnan tehtävänä on erityisesti arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lisäksi lautakunnan tulee arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Sidonnaisuusilmoitukset tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo sidonnaisuusilmoitusten ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista sekä saattaa ne valtuustolle tiedoksi.

Tarkastuslautakunta on osa johtamisjärjestelmää ja toimii osaltaan toiminnan kehittäjänä. Tarkastuslautakunta toimii itsenäisesti ja riippumattomasti.

Kunnan tilintarkastajana toimii tilintarkastusyhteisö BDO Auditor Oy. Vastuullisena tilintarkastajana on toiminut KHT, JHT Sari Isaksson ja avustavina tarkastajina Kaisa Huhtala ja Emma Niitynpää.

Tarkastuslautakunta kokoontui tarkastuskauden aikana seitsemän kertaa.

Lautakunta on seurannut kunnan toimintaa kokousmateriaalien avulla ja haastatellut seuraavia viran- ja toimenhaltijoita:

- kunnanjohtaja Carita Maisila
- tekninen johtaja Jaakko Kurvinen
- hallintojohtaja Marja Kärkkäinen
- elinvoimajohtaja Hanna Nieminen

Lautakunta teki maaliskuussa tutustumis- ja arviointikäynnin Norlandia Laineen päiväkotiiin.

2. Yleistä

2.1 Hallinto

Toimintakertomus sisältää kattavan selvityksen vuoden 2024 toiminnasta. Toimintakertomukseen sisältyvät selonteot sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Myös kuntakonsernin toiminnasta ja taloudesta sekä konserniyhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta on annettu selvitys.

2.2 Kunnan talouden kehitys

Kunnan toimintatuotot vuoden 2024 tilinpäätöksessä olivat 3,9 miljoonaa euroa, kun ne edellisenä vuonna olivat 4,2 miljoonaa euroa. Toimintatuotot vähenivät 0,3 miljoonalla eurolla eli 7,9 %. Verotulot ja valtionosuudet yhteensä olivat vuoden 2024 tilinpäätöksessä 22 miljoonaa euroa, kun ne vuonna 2023 olivat 21 miljoonaa euroa. Toimintakulut pysyivät edellisvuoden tasolla ja olivat 22,9 miljoonaa euroa.

Talousarvion toteutuminen

Talousarviossa vuodelle 2024 suunniteltu alijäämä oli alun perin 2 miljoonaa euroa ja tilikaudella tehtyjen muutosten jälkeen talousarvion tulos näytti alijäämäiseltä 1,8 miljoonaa euroa. Tilikauden 2024 tulos oli kuitenkin miljoona euroa parempi ja alijäämää syntyi 0,8 miljoonaa euroa.

Talouden tunnusluvut

Kuntien taloutta voidaan kuvata useilla tilinpäätöskirjassa esitetyillä tunnusluvuilla. Kriittiset tunnusluvut talouden arvioinnin kannalta ovat ne, joille valtio on asettanut raja-arvot arvioidakseen sitä, milloin kunta on erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa ja raja-arvojen ylittyessä se voi asettaa kunnan arviointimenettelyyn. Alla olevassa taulukossa kriteeri kolme täyttyy, kun kaikki siihen sisältyvät neljä raja-arvoa on saavutettu.

	2024		2023		2022	
Kriteeri 1						
Kunnan tase on alijäämäinen Eikä pystytä kattamaan neljässä vuodessa	+ 3,5 M€		+ 4,3 M€		+ 4,8 M€	
Kriteeri 2						
Konsernin alijäämä/asukas yli 1.000 e ja ed. vuonna yli 500 e	- 667 €		- 783 €		- 688 €	
Kriteeri 3						
Konsernin vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 %	64 %		74 %		93 %	
Kunnan tuloveroprosentti on väh, 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kuntien keskimäärin	+ 1,64		+ 1,24		+ 1,24	
Konsernin lainat ja vuokravastuut/asukas ylittää yli 50 %:lla kuntien keskimääräisen luvun	ei ylitä		ei ylitä		ei ylitä	
Konsernin laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8	0,47		0,51		0,6	

Talouden arvioinnissa huomioidaan aiempaa enemmän koko konsernin tilanne. Mynämäen konsernissa on kertynyttä alijäämää, koska konsernitilinpäätöksestä pitää sisäiset tapahtumat eliminoida ja merkittävä eliminointava tällainen tapahtuma on vesihuollon yhtiöittämisessä aikoinaan kunnalle syntynyt myyntivoitto.

Mynämäen kunnan kannalta kriittisin tunnusluku on konsernin alijäämä asukasta kohden. Se on jo pitkään ollut yli 500 euroa. Mikäli konsernin alijäämä asukasta kohden nousisi tuhanteen euroon, kriteeri 2 ylittyy ja se riittää yksinään mahdollisen arviointimenettelyn käynnistämiseen.

3. Toiminnan arviointi

3.1 Keskushallinto

Monet keskushallinnon tavoitteet toteutuivat varsinaisesti vasta vuoden 2025 puolella, vaikka niiden toteuttamiseen oli ryhdytty tilikauden 2024 aikana.

- Sote-kiinteistöjen omistusjärjestelyistä on selvitys aloitettu, mutta se ei edennyt vielä päätöksentekoon.
- Talouden tasapainottamisohjelmaan liittyvä palvelu- ja tilaverkkoselvitys hyväksyttiin vuoden 2025 puolella
- Ilmasto- ja ympäristöohjelma hyväksyttiin valtuustossa vuoden 2025 puolella.
Elinvoima -tulosalueen toiminnalliset tavoitteet toteutuivat monilta osin. Kintikkalan asemakaavan tarkastelu jäi toteuttamatta.

Keskushallinnon määrärahat ylittyivät 32 tuhannella euroa, tulot alittuivat 210 tuhannella eurolla.

3.2 Kasvatus- ja sivistyslautakunta

Kasvatus- ja sivistyslautakunnan talous toteutui kaikilta osin niin, että talousarvion tulot ylittyivät ja kulut alittuivat. Koko toimielimen tulot ylittyivät 155 tuhannella eurolla ja kulut alittuivat 359 tuhannella eurolla. Kustannukset asukasta kohden tarkasteltuna eri tehtäväalueilla pääosin alittivat vastaavan kokoisten kuntien keskimääräiset kustannukset.

Varhaiskasvatus saavutti toimintakertomuksessa annetun selvityksen mukaan toiminnalliset tavoitteensa ja varhaiskasvatustaloudet on järjestetty lakisääteisessä ajassa kaikille hakijoille. Varhaiskasvatuksen määrärahat alittuivat 321 tuhannella eurolla, tulot ylittyivät 68 tuhannella eurolla.

Opetustoimen tavoitteiden toteutumista oli vaikea arvioida, koska se sisälsi runsaasti yksityiskohtaisia tietoja eri toiminnoista, mutta ei välttämättä suoraa vastausta asetettuihin tavoitteisiin. Opetustoimen määrärahat pysyivät talousarviossa, tulot ylittyivät 60 tuhannella eurolla.

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen toteutumat vastasivat suoraan tavoitteisiin. Tavoitteet olivat monilta osin toteutuneet. Tavoitteeksi olisi voinut määritellä ”kehittämisen” sijaan esim. lukumääriä näyttelytoiminnan osalta, koska toteutumisissa oli esitetty näyttelyiden lukumäärät. Myös yhdistystoiminnan tukemisen ja harrastamisen mallin osalta olisi voitu asettaa määrälliset tavoitteet. Toiminta pysyi talousarviossa.

3.3 Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan talousarvio toteutui 420 tuhatta euroa talousarviota paremmin. Pääosin se johtui siitä, että tuottoja saatiin 313 tuhatta euroa arvioitua enemmän.

Tilalaitoksen toiminnalliset tavoitteet toteutuivat suoritettujen perusteella monelta osin talousarvion tavoitteiden mukaisesti. Aterioiden hinta oli jopa talousarviota hieman alhaisempi. Tilalaitoksen määrärahat pysyivät talousarviossa, tulot ylittyivät 215 tuhannella eurolla.

Infra-tulosalueen tavoitteet olivat lähinnä ylläpitoa määrärahojen puitteissa. Ruotsinpellon kunnallistekniikka oli tavoitteena saada valmiiksi, toteutuma oli, että vaihe 1 on valmis, mistä on vaikea päätellä toteutuiko tavoite. Talous pysyi talousarviossa.

Rakennusvalvonta ja ympäristötoimen tavoitteena oli saada kiinteistöinventointi valmiiksi. Toteutumassa kerrotaan, että KuntaNet -ohjelmaan on hankittu verotiedot-osio. Ilmeisesti tavoite inventoinnin loppuun saattamiseksi ei ole toteutunut. Määrärahoja jäi käyttämättä 47 tuhatta euroa ja tuloja saatiin 66 tuhatta euroa arvioitua enemmän.

3.4. Konserniyhtiöiden talous

Mynämäen Vesihuolto Oy oli edelleen tappiollinen, tilikaudella 2024 syntyi tappiota 381 tuhatta euroa (edellisvuonna 316 tuhatta euroa). Yhtiön taseeseen on kertynyt tappioita yhteensä 1,4 miljoonaa euroa. Tavoite talouden säilyttämisestä tasapainoisena ei ole toteutunut.

Kiinteistö Oy Häävuorentie 5:n perimiä vastikkeita pienennettiin, eivätkä ne riittäneet enää kattamaan hoitokuluja. Lisäksi yhtiön tulisi kattaa poistot. Yhtiön tappio vuodelta 2024 oli 153 tuhatta euroa (edellisvuonna 98 tuhatta euroa).

Mynämäen YritysVoima Oy teki tilikaudella 2024 tappiota, kun Halenrannan kiinteistö myytiin.

4. Arviointikertomuksen 2023 käsittely

Valtuusto on käsitellyt vuoden 2023 arviointikertomuksen kokouksessaan 24.6.2024 ja pyysi kunnanhallitukselta selvityksen siinä esitetyistä havainnoista ja huomioista. Valtuusto on käsitellyt ja hyväksynyt siihen saadut vastaukset 11.11.2024 § 58.

Tarkastuslautakunta edellyttää, että jatkossa valtuustokäsittely on vuorovai-
kutteisempaa kuin aiemmin.

5. Toiminnallisten tavoitteiden asettaminen

Vuoden 2023 arviointikertomuksessa suositeltiin ottamaan käyttöön konkreettisia ja mitattavia tavoitteita, joiden toteutuminen olisi todettavissa. Tähän ei päästy vielä 2024 talousarviossa, vaan tavoitteet ovat edelleen olleet pitkälti toimenpiteitä tai suuntaa kuvaavia kuten kehitetään tai tehostetaan.

Sitovan tavoitteen toteutumiselle pitäisi olla jokin mittari tai tavoitetaso. Lakisääteisten velvoitteiden täyttäminen ei itsessään ole kuntalain tarkoittama tavoite. Määrärahoissa pysymistä ei myöskään tulisi nimetä tavoitteeksi, koska se on muutoinkin jo oletuksena.

Tulisi kiinnittää huomiota siihen, että toteutuman selvityksessä vastataan vain asetettuun tavoitteeseen ja toiminnan kuvaukset olisivat kohdassa Olennaiset tapahtumat.

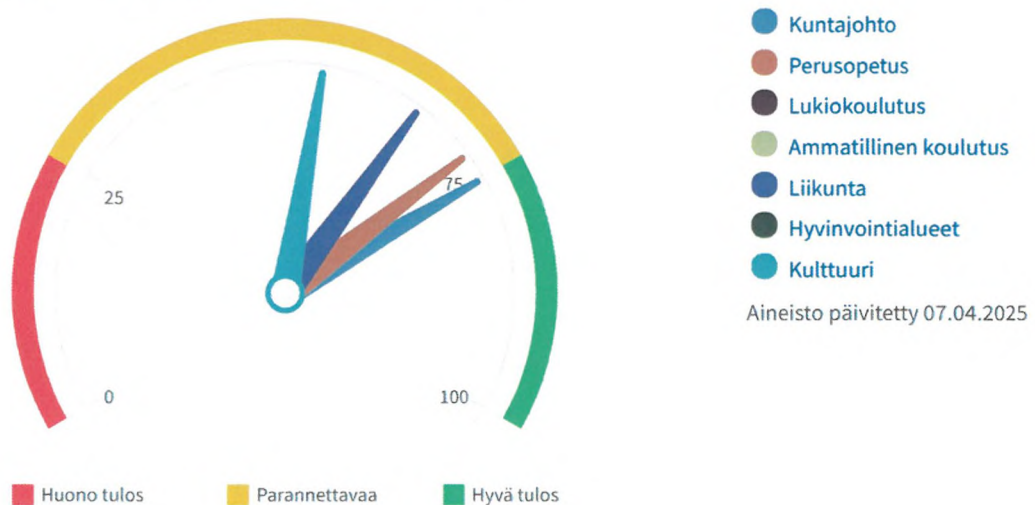
6. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Kuntien valtionosuuteen on lisätty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa, josta käytetään nimitystä HYTE-kerroin. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että vuodesta 2023 eteenpäin osa kuntien valtionosuuden kokonaisuudesta on määräytynyt niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen eteen tehdyn työn mukaan. Sote-palvelujen siirryttyä hyvinvointialueille kunnat vastaavat edelleen kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä muun muassa liikuntapalveluiden, varhaiskasvatuksen, opetuksen, nuoriso- ja kulttuuripalveluiden, sekä työllisyyden edistämisen avulla.

HYTE-kertoimen suuruus valtionosuuden kokonaisuudesta määräytyy prosessi- ja tulosindikaattoreiden perusteella. Kuntien tulee laatia vuosittain hyvinvointikertomus, jossa näiden indikaattoreiden avulla voidaan mitata ja osoittaa kunnan onnistumista tässä työssä.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos kerää kuntien ja hyvinvointialueiden tietoja HYTE-toiminnan edistymisestä ja raportoi tuloksista TEA-viisarin muodossa. TEA-viisari on lyhenne terveydenedistämisen aktiivisuudesta ja sen viisarit kuvaavat eri lakisääteisiä palveluita, joista sektorin kokonaisuus koostuu. TEA-viisarin tarkoitus on kuvata eri toimialojen kehittämistarpeita ja vahvuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä.

Kaikki sektorit : Mynämäki 2024

THL TEA-viisari Mynämäen kunta 2024. (Lähde: teaviisari.fi)

Numeraalisesti esitettynä tulokset osoittavat, että Mynämäen kunnan pisteet ovat maakuntaan tai koko maahan verrattuna kuntajohdon ja perusopetuksen osalta kohtuullisen hyvät. Liikunta ja kulttuuri ovat alhaisemmalla tasolla.

Pisteet	Mynämäki	Varsinais-Suomen maakunta	Koko maa
Kaikki sektorit	66	70	70
Kuntajohto	75	74	83
Perusopetus	72	64	64
Lukiokoulutus	..	68	67
Ammatillinen koulutus	..	66	66
Liikunta	65	73	69
Hyvinvointialueet	..	51	59
Kulttuuri	54	74	72

TEA-viisarin tulosten vertailua. (Lähde: teaviisari.fi)

7. Yhteenveto

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että kunnan talouden liikkumavara on heikko. Kunnan lainamäärä 5.937 €/ asukas on huomattavasti yli Manner-Suomen kuntien keskiarvon 3.491 €/asukas.

Tarkastuslautakunta suosittelee tekemään talouden tasapainottamishojelman tulosten seurannan 2024 valituille toimenpiteille sekä julkaisemaan tulokset samoin kuin itse ohjelma on julkaistu.

Tasearvojen tarkastelu ja asettaminen realistiselle tasolle olisi erityisen tärkeää soteikiinteistöjen yhtiöittämistä silmällä pitäen, jotta minimoidaan taloudelliset riskit.

Kiinteistöinventointi tulee saattaa loppuun.

Kuntien välistä yhteistyötä tulee kehittää edelleen.

Hyvinvointifoorumin roolin selkiyttäminen ja toiminnan tehostaminen.

Sidonnaisuusilmoitusten palauttamiseen tulee kiinnittää enemmän huomiota.

Konserniohjauksen perehdytysmateriaalin ja koulutuksen tuottaminen luottamushenkilöille.

Kunnanhallitukselta ja lautakunnilta toivotaan edelleen täsmällisiä vastauksia, nopeaa käsittelyä ja toimenpiteitä arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin.

Tarkastuslautakunta on suorittanut lakisääteisen arviointitehtäväänsä ja jättää vuoden 2024 arviointikertomuksen kunnanvaltuuston käsiteltäväksi.

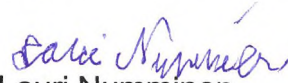
Mynämäki 6.5.2025

Esko Lehtonen
puheenjohtaja

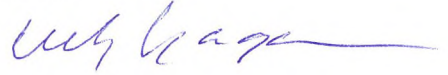
Sari Kantonen
jäsen

Lauri Numminen
jäsen

Kalle Aerikkala
jäsen

Hely Haapanen
jäsen

Janne Koukonen
varajäsen